

till brukning. — 2) Jord, som sålunda rödjes eller nyss blifvit uppröjd.

NYS, m. sing. (af gamla ordet *Niosn*, spejeri) Brukas endast i uttrycket: *Få n.* (ell. *n-en*) af, om något, få väder af något, få aflägsen underrättelse om något hemligt, som förehafves, o. s. v.

NYSA, v. n. 2. Impf. *Nös*. Sup. *Nysit* och *Nysit*. Sages om det slags ofrivilliga, konvulsiva rörelse i andedrägtsmusklerna, då, efter en djup och länge utdragen inandning, luften plötsligt och häftigt utdrifves genom näsan och munnen. *N. på något*, nysa, såsom förmodadt tecken till, att det man nyss sagt eller tänkt kommer att slå in. *Det nös jag på.*

NYSGRÅS, n. 5. Örten *Achillæa ptarmica*.

NYSILFVER, n. sing. Ett slags metall-legering af koppar, zink och nickel; till färgen lik silfver, men något mörkare och med en dragning i gulbrunt. — Kallas äfven *Argentan*.

NYSKAPA, v. a. 1. o. 2. Skapa ånyo, omskapa till ny.

NYSNING, f. 2. Den ofrivilliga, konvulsiva rörelsen i andedrägtsmusklerna, då man nysar.

NYSMEDEL, n. 5. Medel, som befördrar nysning.

NYSPULVER, n. 5. Pulver, som försorsakar nysning.

NYSS, adv. 1) För en kort stund sedan. *Han var n. här.* *Han kom n.* — *Syn.* Nu på stunden. — 2) För kort tid sedan. *N. plockade blommor.* — *Syn.* Nyligen. — *Ss.* *N-berörd*, *-besagd*, *-förmållt*, *-nämnd*, *-omtalt*.

NYSTA, v. a. 1. Uppveckla tråd, garn, så att deraf blifver ett nystan. *N. garnet af nystfoten.* *N. åf, upp.* se *Afnysta*, *Uppnysta*. — *Nystande*, n. 4.

NYSTAN, n. 5. Hård boll af tråd, garn, som uppkommer derigenom, att man vindar tråden eller garnet rundt omkring sig själfva.

NYSTFOT, m. 3. pl. — *fötter*. Ett slags redskap, hvaraf man betjenar sig, då man nystar.

NYSTNING, f. 2. Förrättningen, då man nystar.

NYSTPINNE, m. 2. pl. — *pinnar*. Liten pinne, hvarpå man nystar.

NYTER, ny'tr. a. 2. (i äldre språket *Nyt*) Förnöjd, glad, tillfredsställd. — *Nyterhet*, f. 3.

NYTTA, f. sing. 1) Bruket af en sak, till ernående af ett bestämdt ändamål, isynn. till förbättring af ens tillstånd. *En sak, som gör n. Göra n. med en sak.* — 2) Egenskapen af en sak, som på detta sätt kan brukas. *N-n af ett läkemedel. Ett ämnes n.* — *Syn.* Duglighet, Gagnelighet, Nyttighet. — 3) Sjelfva det goda, som bruket af en sak bringar. *Med, utan n. Det är till ingen, mycken, ringa n. Hvad har jag deraf för n.? Ha eller draga n. af något. Det gör ingen n. Det har ingen n. gjort honom. Söka sin egen n.* — *Syn.* Fördel, Gagn, Båtnad, Bästa, Fromma, Frukt.

NYTTIG, a. 2. Som medför nytta, tjénar, gagnar till något. *Det är n-t all stiga bittida upp om morgnarna. Kokosträdet är n-t till mycket. Ett medel, n-t emot tandvärk. Gifva någon ett n-t råd. Det är honom ganska n-t att få slita liten smula ondt.* — *Syn.* Gagnande, Gagnelig, Fördelaktig, Båtande, Helsosam.

NYTTIGHET, f. 3. (söga brukl.) Se *Nytta*, 2.

NYTTIGT, adv. På nyttigt sätt. *N. använda tiden.*

NYTTJA, v. a. 1. Använda till nytta. *N.*

kläder af siden. Han n-r sin guldösa blott vid högtidliga tillfällen. N. någon för sina ändamål, till ett arbete. Hjelp oss att n. tiden rätt. N. sin rätt, sina rättigheter, sin kredit. Man bör härvid n. mycken försigtighet, all möjlig skyndsamhet, ordenlighet. — *Syn.* Använda, Bruka, Begagna, Anlita, Benyttja, Betjena sig af. — *N-nde*, part. akt. Adjektivt i uttrycket: *N. rätt*, rätt att nyttja något, hvaraf man ej sjelf är ägare. — *Nyttjande*, n. 4. — *Syn.* Användning, Bruk, Begagnande.

NYTÄNDNING, f. 2. Månens återframträdande, vid slutet af nedanet, då han först visar sig i form af en helt smal skära. — *Syn.* Ny, Nymåne.

NYVALL, m. 2. Genom uppgründning eller på annat sätt tillkommen ny jordvall.

NYÅR, ny'år, n. 5. Ingånget nytt år. *På n-el. Önska n., se Önska nytt år (under Ny, a.).* — *Ss.* *N-shögtid*.

NYÅRSBREF, n. 5. Bref, som tillsändes någon vid ett ingående nytt år, med tillönskan af glädje och välgång under dess lopp.

NYÅRSDAG, m. 2. Första dagen af ett ingående nytt år.

NYÅRSGÅFVA, f. 1. Gåfva, som efter gammal sed gifves släktingar, vänner eller tjenare på nyårsaftonen.

NYÅRSVISIT, ---'it, m. 3. Lyckönskningsbesök, som göres på nyårsdagen eller i början af det nya året.

NYÅRSÖNSKAN, f. sing. indef. eller

NYÅRSÖNSKNING, f. 2. Tillönskan af glädje och välgång under loppet af ett ingående eller nyss ingånget år.

NÅ, int. Brukas i mångfaldigt skiftande betydelse. 1) Vid frågor. (Uttalas då långt, utdraget: nå'å). *N., hur gick det sedan?* — 2) I hotande ton. (Uttalas för denna bem. än långt, än kort.) *N., din lymmel, vill du låta bli det der! N., jag skall hjälpa dig, din skålm!* — 3) Uttrycker öfverraskning, förundran. (Uttalas kort.) *N., aldrig såg jag maken! N., hvem skulle troll det! N., det var besynnerligt.* — 4) Brukas uppmanings- eller uppmuntringsvis eller i befalande ton. (Uttalas kort.) *N., säg oss nu hur det är. N., så kom nu. N., är det inte värre, så går det väl an. N., gå nu fort, som jag sagt.* — *N. väl* (skrifves äfv. *Näväl*) innebär uppmaning, uppmuntran, tillfredsställelse, belåtenhet, t. ex.: *N. väl, min vän, låt nu höra, hvad som ligger dig på hjertat. N. väl, då bör du inte misströsta.* — *Nå, nå*, int. Brukas med tegradt uttryck för bem. 2 af det enkla *Nå*, t. ex.: *N., nå, låt bli mig.* — *Nå Nå*, int. 1) (uttalas: nå'nå) Nyttjas: a) Anmanings- eller uppmuntringsvis. *N. n., vackert! N. n., blif ej rädd.* — b) Hotelsevis. *N. n., vi råkas väl.* — c) Såsom uttryck af eftersinnande eller tålmod, undergifvenhet. *N. n., det kan icke gå så fort. N. n., vi få väl då ge oss tålmod. N. n., man får väl vänta då så länge. N. n., han blef ock väl belönt.* — 2) (uttalas: nå'nå') Sages hotelsevis, med förhöjdt uttryck. *N. n., låt mig vara i fred.*

Anm. Det olika uttalet för *Nå nå* borde måhända äfven på olika sätt betecknas. Således kunde man för bem. 1 skrifva: *Nå-nå*, och för bem. 2 *Nånå*.

NÅ, v. a. o. n. 2. (af gamla adv. *Na*, nära, således egentl.: *Närma sig*) 1) Hinna fram till ett mål, hinna, räcka, sträcka sig. *N. målet för sin*